

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 242/2012-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť F. J., M., zastúpeného JUDr. D. D., advokát, spol. s r. o., P., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. D. D., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/124/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. J. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. apríla 2012 doručená sťažnosť F. J. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/124/2011 (ďalej len „namietané konanie“).

Sťažovateľ uviedol, že sa «dňa 27. mája 2011 domáhal svojej ochrany na súde podľa § 3 zákona č. 99/1963 Zb. (ďalej len „OSP“), podaním žaloby o určenie práva prechodu pešo a motorovými vozidlami cez par. KNE... orná pôda o výmere 12 203 m² zapísanej na LV č... k. ú. Z. v prospech vlastníka stavby (sťažovateľ) – haly, triedičky stojacej na parc... zapísanej na LV č... k. ú. Z., tak ako to bude zakreslené na geometrickom pláne...

Dňa 07. 09. 2011 sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal Okresný súd Žilina o vytýčenie pojednávania, pretože sťažovateľovi vzniká majetková ujma tým, že sa nemôže dostať k stavbe, ktorá je jeho vlastníctvom. Na základe tejto žiadosti Okresný súd Žilina vydal uznesenie 6 C 124/2011 dňa 08. 09. 2011, kde sťažovateľa vyzval, aby v lehote 15 dní od doručenia svoj návrh na začatie konania doplnil a upresnil a to v takom znení, že „v danej veci je potrebné predložiť geometrický plán a následne v súlad s jeho vypracovaním upraviť znenie rozsudového návrhu tak, aby bol dostatočne určitý a materiálne vykonateľný – presne a jednoznačne špecifikovať, cez ktorú časť parcele KNE... je odporca povinný strpieť prechod k špecifikovaným nehnuteľnostiam navrhovateľa.“.

V uznesení sa ďalej vyšší súdny úradník odvoláva na znenie ustanovenia § 79 ods. 2, kde sa uvádza, že „navrhovateľ je povinný k návrhu pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva, okrem tých, ktoré nemôže pripojiť bez svojej viny“.

Dňa 19. 09. 2011 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu 6 C 124/2011 zo dňa 08. 09. 2011 a toto uznesenie žiadal zrušiť v celom rozsahu a pokračovať riadne v konaní tým, aby bola vykonaná ohliadka na mieste samom za pribratia znalca geodeta, ktorý na základe vykonaných dôkazov vyhotoví geometrický plán s vyznačením vecného bremena na par. odporcu KNE... k. ú. Z. a na základe tohto sťažovateľ spresní svoj petit žaloby. Taktiež nie je možné, aby sťažovateľ v lehote 15 dní vyhotovil geometrický plán a preto súdna výzva v stanovenej lehote je nevykonateľná. Je zrejmé, že geometrický plán nie je možné vyhotoviť bez súhlasu odporcu a žiadny geodet by takýto geometrický plán ani

nevyhotovil, pretože by zasahoval do vlastníckeho práva podľa čl. 19 ods. 5 Ústavy SR. Sťažovateľ predložil súdu kópiu z katastrálnej mapy, kde je prístupová cesta ako bola zaužívaná vyznačená, a teda predmet sporu dostatočne identifikoval, avšak pre rozsudok je potrebný geometrický plán, aby mohlo byť na Správe katastre na parc. KNE... orná pôda o výmere 12 203 m² na LV č... k. ú. Z. vyznačené vecné bremeno, pretože inak by bol rozsudok nevykonateľný. V danom prípade sa neprenáša dôkazné bremeno na súd, pretože sa jedná o dôkaz, ktorý nemôže sťažovateľ zadovážiť bez svojej viny, keďže by musel dať súhlas na vyhotovenie takéhoto geometrického plánu aj odporca – teda vlastník pozemku, ktorý má strpieť určitú povinnosť a preto sa sťažovateľ obrátil na súd, kde mu má byť podľa čl. 46 ods. 1 ústavy SR a čl. 6 ods. 1 poskytnutá ochrana jeho práv a zabezpečená rýchla a účinná ochrana práv podľa § 6 OSP...

Domnievame sa, že Okresný súd Žilina uznesením žiadal od sťažovateľa, aby pripojil k návrhu dôkaz, ktorý nie je v rámci jeho síl zabezpečiť, pretože podľa § 127 ods. 1 OSP „ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, ustanoví súd po vypočutí účastníkov znalca.“. Ak by odporca súhlasil so zriadením právo prechodu cez jeho vlastníctvo, aby sa sťažovateľ mohol dostať k stavbe, ktorá je jeho vlastníctvom, sťažovateľ by nebol nútený domáhať sa svojich práv na súde. Keďže odporca nesúhlasí so zriadeným vecného bremena v prospech sťažovateľa, tak sa musí domáhať svojej ochrany na súde.

V danom prípade nebolo vytýčené ešte ani prvé pojednávanie a to ani na základe druhej výzvy zo dňa 21. 02. 2012, ktoré bola adresovaná k rukám predsedu súdu, ktorý na daný list ani nereagoval...

Môžeme teda povedať, že konanie sa začalo dňa 27. 05. 2011, kde súd nevykonal žiadne dôkazy – ako je ohliadka na mieste samom a ani nevytýčil do dnešného dňa prvé pojednávanie (27. 04. 2012 to už bude 11 mesiacov).».

Sťažovateľ ďalej poukázal na stabilnú judikatúru ústavného súdu a vo vzťahu k prvému kritériu, podľa ktorého ústavný súd skúma, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, uviedol, že „predmetné konanie nie je vzhľadom na rozsiahlu judikatúru súdov a súdnu prax zložité a to z toho dôvodu, že sa jedná o právo prechodu, zriadenie vecného bremena

a vypracovanie geometrického plánu, na základe ktorého súd rozhodne podľa svojej úvahy podľa § 123 OSP (napr. R 28/1986 – ak sa vecné bremeno zriaďuje k časti pozemku, vyznačuje sa táto časť pozemku na geometrickom pláne, ktorý je potom súčasťou listiny o právnom úkone, ktorým sa vecné bremeno zriaďuje)“.

Pokiaľ ide o druhé kritérium zohľadňované ústavným súdom pri rozhodovaní, či namietaným postupom všeobecného súdu mohlo dôjsť k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktorým je správanie sťažovateľa ako účastníka konania, sťažovateľ uviedol, že „prieťahy v konaní nespôsobuje, naopak dožaduje sa vytýčenia pojednávania a reagoval aj na uznesenie 6 C 124/2011-15 zo dňa 08. 09. 2011, kde si v stanovenej lehote podal odvolanie“.

A napokon k tretiemu kritériu, na ktoré sa prihliada pri sťažnostiach, ktorými sa namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktorým je postup súdu, sťažovateľ uviedol, že „od podania návrhu ubehlo už 11 mesiacov a ešte nebolo vytýčené prvé pojednávanie vo veci. V tomto štádiu konania je úlohou súdu vo všeobecnosti preskúmať podmienky konania a pripraviť vec tak, aby mohla byť prejednaná na pojednávaní a spravidla na jedinom pojednávaní aj rozhodnutá (§ 114 ods. 1 OSP). Je zrejmé, že súd v tomto štádiu vykonáva spravidla jednoduché a časovo nenáročné úkony (doručenie návrhu druhému účastníkovi, šetrenie splnenia podmienok konania a pod.) Len osobitne mimoriadne okolnosti môžu odôvodniť (ospravedlniť) také dlhé trvanie úvodného štádia konania, ako tomu je v danom prípade. Ústavný súd tiež vyslovil, že je vecou štátu a organizácie súdov, aby za situácie, ak tomu nebráni žiadna zákonná prekážka, nedochádzalo k zbytočným prieťahom v konaní. Uplatnenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nemôže byť zmarené len preto, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov súdu na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty (II. ÚS 52/99).“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/124/2011 porušil právo F. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/124/2011 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. F. J. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 2000 € (slovom: dvetisíc eur)...

4. Okresný súd Žilina je povinný zaplatiť sťažovateľovi všetky trovy konania a právneho zastúpenia...“

Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti navyše zistil, že okresný súd prípisom z 18. apríla 2012 doručeným právnomu zástupcovi sťažovateľa 25. apríla 2012 odpovedal na sťažnosť sťažovateľa na prietahy v namietanom konaní adresovanú predsedovi okresného súdu. Zároveň 16. apríla 2012 okresný súd nariadil termín pojednávania na 5. jún 2012.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o sťažnosti sťažovateľa smerujúcej proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/124/2011, ktorým boli podľa neho spôsobené zbytočné prietahy, čím malo dôjsť aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v namietanom konaní.

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

Ústavný súd zo sťažnosti, z jej príloh, ako aj vlastným šetrením zistil, že namietané konanie začalo na okresnom súde 30. mája 2011 doručením žalobného návrhu sťažovateľa na určenie práva prechodu cez pozemok v prospech vlastníka stavby, tak ako to bude zakreslené v geometrickom pláne.

Ústavný súd konštatuje, že počas namietaného konania dosiaľ prebiehajúceho 11 mesiacov okresný súd vydal iba jedno (procesné) uznesenie (8. septembra 2011), ktorého obsahom bola výzva na doplnenie žalobného návrhu. Sťažovateľ reagoval na toto uznesenie podaním z 19. septembra 2011. Následne bol 16. apríla 2012, teda po podaní sťažnosti na prietahy v konaní adresovanej predsedovi okresného súdu z 21. februára 2012, nariadený termín pojednávania na 5. jún 2012.

Zo zistenia ústavného súdu na okresnom súde ďalej vyplýva, že na sťažnosť sťažovateľa na prietahy v namietanom konaní z 21. februára 2012 predseda okresného súdu vo svojej odpovedi z 18. apríla 2012 sťažovateľovi okrem iného oznámil:

„Predmetná vec napadla na tunajší súd dňa 30. 05. 2011. Vo veci vykonávali procesné úkony zamestnanci súdu. Išlo o procesné úkony potrebné pred nariadením termínu pojednávania. Prvý krát bol spisový materiál predložený sudcovi dňa 21. 12. 2011. Sudca vo svojom vyjadrení uviedol, že si uvedomuje svoju povinnosť konať v danej veci bez zbytočných prietahov, avšak plnenie tejto povinnosti je limitované nadmernou pracovnou zaťaženosťou. Napriek tomu vo veci určil termín pojednávania na deň 05. 06. 2012.

Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní alebo porušené zásady dôstojnosti súdneho konania a odstránenie zistených nedostatkov. Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí (§ 64 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z.), že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení

na odstránenie nedostatkov a ak je potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.

Po prešetrení všetkých skutočností konštatujem, že vo vzťahu k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a rozhodnutie v primeranom čase som nezistil subjektívne alebo iné dôvody na prijatie opatrenia na odstránenie vzniknutých nedostatkov.

Sudca určil vo veci termín pojednávania, čím považujem účel sťažnosti za dosiahnutý. “

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a z jej príloh ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, splnilo v posudzovanej veci sťažovateľom sledovaný účel, t. j. viedlo k zefektívneniu postupu okresného súdu v namietanom konaní a zároveň splnilo aj účel ustanovený v § 64 ods. 1 uvedeného zákona, ktorým je odstránenie zistených nedostatkov.

Ústavný súd napokon upriamuje pozornosť na svoju prechádzajúcu judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne.

V prípade ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 6 ods. 1 dohovoru), návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06).

Ústavný súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že hoci doterajší postup okresného súdu v namietanom konaní mohol byť efektívnejší, avšak s prihliadnutím na všetky okolnosti konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 6 C/124/2011 nepredstavujú zistené

nedostatky podľa názoru ústavného súdu takú intenzitu, že by im bolo možné pripísať ústavný rozmer, teda že by umožňovali prijatie k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Súčasný stav konania podľa názoru ústavného súdu nevyklučuje definitívne možnosť prerokovania predmetnej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 24/04, III. ÚS 67/04).

V nadväznosti na to ústavný súd sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/124/2011 podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti v nej uplatnenými nezaoberal.

Ústavný súd napokon dodáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci za predpokladu, že by v ďalšom priebehu namietaného konania dochádzalo k zbytočným prietahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2012